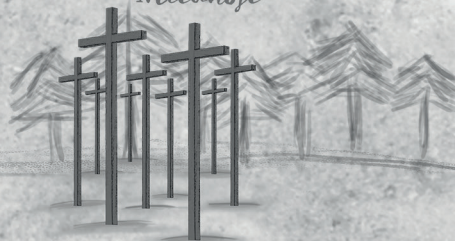

Kępno

1920-2020

Miednoje

Ostaszków

GRANATOWI BOHATEROWIE ZIEMI KĘPIŃSKIEJ

MATEUSZ LEWEK

MATEUSZ LEWEK

**GRANATOWI
BOHATEROWIE
ZIEMI KĘPIŃSKIEJ**

KĘPNO 2020

Wydawca:

Stowarzyszenie Nasz Bezpieczny Powiat Kępiński
Chojęcin-Szum 8A
63-600 Kępno

Autor:

Mateusz Lewek

Copyright © Stowarzyszenie Nasz Bezpieczny Powiat Kępiński
Chojęcin-Szum 2020

Wszelkie prawa zastrzeżone

ISBN: 978-83-937708-9-2

Nakład: 500 egz.

Zadanie publiczne współfinansowane
ze środków Powiatu Kępińskiego

Projekt okładki i skład tekstu:

esnet ESNET Ewelina Smyrek, www.es-net.pl

Druk i oprawa:

Drukarnia ArtPegaz

SPIS TREŚCI

Słowem wstępu	4
Anatomia zbrodni. Kępno-Ostaszków-Kalinin-Miednoje	9
Poczet katów Ostaszkowa	28
Policjanci Komendy Powiatowej Policji Państwowej w Kępnie, więźniowie obozu NKWD w Ostaszkanie, zamordowani w Kalininie (Twer), pochowani w Miednoje	33
Policjanci Komendy Powiatowej Policji Państwowej w Kępnie zamordowani przez hitlerowskiego okupanta	52
Policjanci Komendy Powiatowej Policji Państwowej w Kępnie, którzy po 1 września 1939 r. zaginęli bez wieści. Ich losy nie są znane	63
Policjanci Policji Państwowej oraz funkcjonariusz Straży Granicznej, pochodzący z terenu ówczesnego powiatu kępińskiego, pełniący we wrześniu 1939 r. służbę poza Kępnem, więźniowie obozu w Ostaszkanie, zamordowani w Kalininie (Twer), pochowani w Miednoje	65
Cześć Ich Pamięci!	82
Bibliografia	104

SŁOWEM WSTĘPU

W 2020 roku przypada 80. rocznica zbrodni katyńskiej, która zbiega się z 100. rocznicą powołania Komendy Powiatowej Policji Państwowej w Kępnie. Pamięć tych wydarzeń stała się przyczynkiem do oddania w Wasze ręce drukowanego świadectwa hołdu policjantom Policji Państwowej Ziemi Kępińskiej zamordowanym w sowieckich i hitlerowskich obozach zagłady.

Granatowi Bohaterowie Ziemi Kępińskiej – to publikacja prezentująca sylwetki przedwojennych funkcjonariuszy Policji Państwowej i ich tragiczne losy po klęsce wrześniowej 1939 roku. Dokonałiśmy syntetycznego opracowania życiorysów nie tylko tych policjantów, którzy służyli na terenie ówczesnego powiatu kępińskiego, ale także tych, którzy byli rodzinnie z nim związani, a pełnili służbę w innych jednostkach II RP. Wybuch II wojny światowej pozbawił Ich rodzinnego szczęścia, spełnienia w służbie, a ostatecznie życia. Zgodnie z zamysłem sowieckich oprawców – pamięć o Nich miała zostać unicestwiona na przełomie kwietnia i maja 1940 roku zdradzieckim strzałem w tył głowy w twerskich kazamatach i spocząć na zawsze w bezimiennych dołach śmierci w Miednoje.

Pamięci jednak nie da się zabić. Przez dziesięciolecia żyła ona w sercach rodzin jeńców z Ostaszkowa. Oficjalnie ujrzała światło dzienne dopiero w roku 1990.

Dzisiaj, My – mieszkańcy Ziemi Kępińskiej – mamy moralny obowiązek tę pamięć pielęgnować. Realizacja tego obowiązku stała się jednym z ważniejszych obszarów działalności powstałego w 2014 roku Stowarzyszenia „Nasz Bezpieczny Powiat Kępiński”. Jego członkowie wspólnie z policjantami Komendy Powiatowej Policji w Kępnie organizują coroczne uroczystości rocznicowe tragicznych wydarzeń określanych mianem zbrodni katyńskiej.

W kwietniu 2014 roku przed Komendą Powiatową Policji w Kępnie posadzono Dęby Pamięci symbolizujące ofiarę życia przedwojennych policjantów Komendy Powiatowej Policji w Kępnie. Rok później Stowarzyszenie ufundowało Pomnik Pamięci Policjantów Policji Państwowej Ziemi Kępińskiej zamordowanych w sowieckich i hitlerowskich Obozach Zagłady, na którym wyryto nazwiska tych, którzy służyli na Ziemi Kępińskiej, a którzy w okresie II wojny światowej złożyli w imię tej służby najwyższą ofiarę – ofiarę życia. Pomnik ten jest miejscem szczególnym dla dzisiejszych policjantów Komendy Powiatowej Policji w Kępnie.

Odbywające się na przełomie kwietnia i maja Apele Pamięci z roku na rok przyciągają coraz liczniejszą rzeszę mieszkańców naszego powiatu, są wspieraną policyjną lekcją historii naszego regionu. Szczególne znaczenie ma dla nas obecność na nich rodzin naszych bohaterów. Jest ona żywym symbolem pamięci Ich męczeństwa.

Granatowi Bohaterowie Ziemi Kępińskiej – to efekt wieloletniej współpracy Stowarzyszenia z najbliższymi krewnymi pomordowanych i osób zaangażowanych w kultywowanie pamięci o Nich. Danuta i Ludwik Tyczyńscy, Alina Łuczak, Grażyna Kramarczyk, Maria Woźnica, Kazimierz i Elżbieta Eitner – to przyjaciele Stowarzyszenia i policjantów Komendy Powiatowej Policji w Kępnie. Ich wspomnienia, udostępnione materiały historyczne, rodzinne pamiątki - stały się bazą do przedstawienia historii Katyńia przez pryzmat losów ludzi związanych z Ziemią Kępińską. Składam im za to serdeczne podziękowania i najwyższe wyrazy uznania. Zapewniam, że pamięć o Waszych najbliższych będzie zawsze przez nas pielęgnowana.

W ręce czytelników oddajemy opracowanie, w którym znajduje się ogrom niepublikowanego nigdzie dotąd materiału przedstawiającego tragiczne losy związanych z Ziemią Kępińską przedwojennych policjantów i ich rodzin. Stowarzyszeniowym „kustoszem” tych dóbr jest jego autor - Mateusz Lewek, któremu pragnę podziękować za pracę przy ich gromadzeniu i merytorycznym opracowaniu. Mam nadzieję, że nasza publikacja trafi do możliwie najszerszego grona odbiorców. Jestem przekonany, że każdy, kto zapozna się z jej treścią - weźmie udział w swoistym Apelu Pamięci i powtórzy zawołanie:

Są wśród nas!

Miroslaw Wiśniewski

Prezes Stowarzyszenia
„Nasz Bezpieczny Powiat Kępiński”

*Pamięci Policjantów Policji Państwowej II RP
i Ich rodzin*

**POLICJANCI POLICJI PAŃSTWOWEJ
ORAZ FUNKCJONARIUSZ STRAŻY
GRANICZNEJ, POCHODZĄCY
Z TERENU ÓWCZESNEGO POWIATU
KĘPIŃSKIEGO, PEŁNIĄCY WE WRZEŚNIU
1939 R. SŁUŻBĘ POZA KĘPNEM,
WIĘŹNIEWIE OBOZU W OSTASZKOWIE,
ZAMORDOWANI W KALININIE (TWER),
POCHOWANI W MIEDNOJE**

**posterunkowy
Policji Państwowej
(1911–1940)**

Józef Cieplik, s. Stanisława i Franciszki z d. Grędzia, ur. 5 grudnia 1911 w Biskupicach Zabarycznych, ówczesny pow. kępiński. Ukończył 5 klas szkoły podstawowej. Do Policji przyjęty 15 października 1937 z przydziałem do Kompani „D” (specjalna jednostka do tłumienia masowych zamieszek) Rezerw Policji Państwowej w Herbach Starych, pow. częstochowski. Od 1 lutego 1939 służył w Komendzie Wojewódzkiej Policji we Lwowie, a od 10 lutego do września 1939 na Posterunku Policji w Horucku, pow. drohobycki. Aresztowany przez sowietów 20 września 1939 r. w Dolinie Stanisławowskiej (obecnie Ukraina, obwód iwanofrankowski). Uwięziony początkowo we Stanisławowie. 25 listopada 1939 r. przekazany do obozu w Juchnowie. 21 grudnia 1939 roku przetransportowany do obozu w Ostaszkowie, gdzie wraz z 234 innymi jeńcami przybył 27 grudnia 1939 r. Przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie 4 kwietnia 1940 r., lista nr 019/3. Zamordowany między 11 a 12 kwietnia 1940 r. Ostatnią wiadomość jaką przekazał z Ostaszkowa swojej rodzinie pochodziła z początku 1940 r. W 1948 roku na wniosek siostry poszukiwany przez Polski Czerwony Krzyż.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

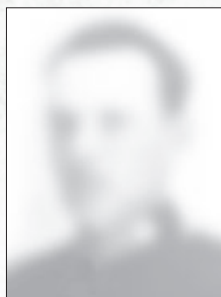
**starszy
posterunkowy
Policji Państwowej
(1894–1940)**

Stefan Domazer, s. Franciszka i Marianny z d. Błońska, ur. 26 maja 1894 w Siedlikowie (wówczas pow. kępiński). W Policji od 1921. Jego nr ewidencyjny 468. Pełnił służbę na posterunkach w Kaczorach, a także Miasteczku Krajeńskim, pow. wyrzyski. We wrześniu 1939 pełnił służbę na posterunku w Szamocinie, pow. chodzieski. Mieszkał w Szamocinie. Więziony w obozie w Ostaszkowie. Pomiędzy 16 a 19 kwietnia 1940 r. został przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie, nr listy 026/1 z 13 kwietnia 1940 r. Zamordowany między 17 a 21 kwietnia 1940 r.

Żonaty – żona Gertruda, synowie: Franciszek, Romuald. Ostatnią wiadomość jaką przesłał z Ostaszkowa pochodziła z 12 października 1939 r. Poszukiwany przez żonę za pośrednictwem Polskiego Czerwonego Krzyża w 1956 i 1991 roku.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

**starszy
posterunkowy
Policji Państwowej
(1883–1940)**

Ignacy Dziergwa, s. Jana, ur. w 1883 w Grębaniu. Pochodził z miejscowości Żurawiniec. W Policji od 1920. Przez wiele lat służbę pełnił w woj. pomorskim. Do 10 października 1938 w Urzędzie Śledczym, skąd przeniesiony do Komendy Wojewódzkiej, gdzie pełnił służbę do września 1939 r. Mieszkał w Toruniu. Żonaty, miał dwie córki. Więzień obozu jenieckiego w Ostaszku. Przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie między 8 a 9 kwietnia 1940 r., nr listy 016/1 z dn. 5 kwietnia 1940 r. Zamordowany w między 9 a 10 kwietnia 1940 r. Poszukiwany przez żonę za pośrednictwem Polskiego Czerwonego Krzyża w 1945 roku.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

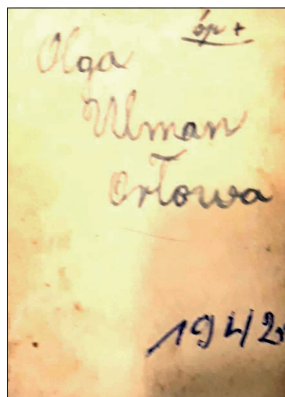
Stanisław Wojciech Gandecki, s. Wojciecha i Katarzyny z d. Wylęga, ur. 12 kwietnia 1913 r. w Mechnicach, pow. kępiński. Od stycznia 1938 roku funkcjonariusz Policji województwa śląskiego. Służył w 2 Kompanii Kandydatów na Szeregowych Rezerwy Policji w Katowicach. W grudniu 1938 roku przeniesiony

**Posterunkowy
Policji
Państwowej
(1913–1940)**

do komisariatu Orłowa, pow. frysztański – region śląska cieszyńskiego, zajętego przez Polskę w 1938 r. Tutaj służył do września 1939 roku. Aresztowany na przełomie września i października 1939 roku przez władze sowieckie. Początkowo uwięziony w obozie jenieckim w Kozielsku. 21 października 1939 roku wysłany do obozu w Ostaszkowie, gdzie przybył 26 października 1939 r. Pomiędzy 12 a 14 kwietnia 1940 roku przekazany do dyspozycji szefa NKWD w obwodzie Kalinin (obecnie Twer), lista nr 023/5 z dn. 10 kwietnia 1940 r. Zamordowany między 13 a 16 kwietnia 1940 r. Nazwisko Stanisława Gandeckiego pojawia się na jednym z listów wydobytych z mogiły zbiorowej podczas ekshumacji w 1991 r. w Miednoje. Poszukiwany przez Polski Czerwony Krzyż na wniosek ojca w 1957 roku. Kawaler. Rodzina Gandeckich otrzymała z Zaolzia zdjęcie młodej dziewczyny z podpisem na odwrocie „Olga Ulman Orłowa 1942” – można domniemywać, iż była ona narzeczoną Stanisława Gandeckiego. Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Stanisław Gandecki
fotografia
z maja 1937 r.

Olga Ulman, najprawdopodobniej narzeczoną
W. Gandeckiego z okresu służby w komisariacie
Orłowa

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

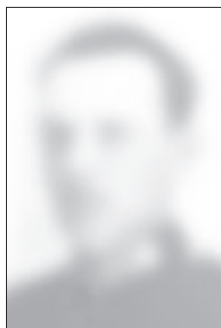

**starszy strażnik
Straży Granicznej
(1906–1940)**

Emil Gembalczyk, s. Konstantego i Franciszki, ur. 16 listopada 1906 r. w Boguszowicach, pow. rybnicki, woj. śląskie. Ukończył 6 klas szkoły podstawowej. Od 1928 roku służył w Wojsku Polskim. Od 1930 roku funkcjonariusz Straży Granicznej. We wrześniu 1939 roku pełnił służbę na granicy polsko-niemieckiej w Oddziale Granicznym I linii posterunku granicznego w Pisarzowicach (wówczas pow. kępiński), Komisariatu Straży Granicznej Kobyla Góra Obwodu Granicznego nr 12 Powiatowej Straży Granicznej w Wielkopolsce. Mieszkał w Pisarzowicach.

Został aresztowany przez Sowietów we wrześniu 1939 roku. Podjął próbę ucieczki na terytorium okupowane przez Niemcy. Został schwytany 21 października 1939 r. w miejscowości Załucze pow. śniatyński, woj. stanisławowskie (obecnie Ukraina obwód iwanofrankowski). Więziony najpierw w Stanisławowie, a następnie przekazany do obozu w Juchnowie, gdzie trafił 25 października 1939 r. 30 stycznia 1940 roku przetransportowany do obozu w Ostaszkowie, gdzie przybył 11 lutego 1940 r. Przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer) decyzją (nr listy) 051/2 z dn. 27 kwietnia 1940 r. Zamordowany między 29 kwietnia a 1 maja 1940 roku.

Dekretem Prezydenta RP na uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

**posterunkowy
Policji Państwowej
(1912–1940)**

Roman Głowieńkowski, s. Jana i Katarzyny z d. Pichłuszewska, ur. 3 lutego 1912 r. w Kępnie. Od grudnia 1938 r. służył w 1 Kompanii Kandydatów na Szeregowych Rezerwy Policji w Katowicach. W maju 1939 roku przeniesiony do komisariatu Policji w Ustroniu, pow. cieszyński, gdzie służył do września 1939 r. Więziony w obozie dla jeńców wojennych w Ostaszkowie. Pomiędzy 21 a 23 kwietnia przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer), nr listy 038/3 z 20 kwietnia 1940 r. Zamordowany między 22 a 25 kwietnia 1940 r. Jego nazwisko pojawia się na jednym z rękopisów wydobytych z mogił zbiorowych w Miednoje podczas ekshumacji w 1991 wraz osobi-

stymi dokumentami Lucjana Reicherta. W 1956 roku poszukiwany za pośrednictwem Polskiego Czerwonego Krzyża przez siostrę.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

starszy
posterunkowy
Policji Państwowej
(1880–1940)

Michał Idziorek, s. Michała, ur. w 1880 w Westrzach (wówczas pow. kępiński, obecnie pow. ostrowski). Ukończył 4 klasy szkoły podstawowej. W Policji Państwowej od 1920 r. W 1931 przeniesiony został z Policji woj. pomorskiego do woj. stanisławowskiego i tam pełnił służbę do września 1939. Więzień obozu w Ostaszkowie. Przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer) między 24 a 25 kwietnia 1940 r., nr listy 044/3 z dn. 22 kwietnia 1940 r. Zamordowany pomiędzy 25 a 27 kwietnia 1940 roku.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

starszy
posterunkowy
Policji Państwowej
(1895–1940)

Józef Jabłoński, s. Antoniego i Tekli, ur. 8 marca 1895 w Mikstacie, wówczas pow. kępiński. Ukończył 8 klas szkoły podstawowej. Do Policji przyjęty 15 marca 1920. We wrześniu 1939 pełnił służbę na stanowisku zastępcy Komendanta Posterunku Policji w Markowcach, pow. tłumacki, woj. stanisławowskie. Aresztowany 25 września 1939 r. Markowcach. Początkowo więziony w Stanisławowie. 25 listopada przekazany do obozu w Juchnowie. 21 grudnia 1939 roku przetransportowany do obozu w Ostaszkowie, gdzie przybył 27 grudnia 1939 r. Między 12 a 14 kwietnia 1940 roku przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalini-

nie (obecnie Twer), lista nr 023/5. Zamordowany między 13 a 16 kwietnia 1940 r.

Żonaty, miał dwoje dzieci. Ostatnia wiadomość przekazana z Ostaszkowa rodzinie pochodziła z końca 1939 r. Żona i córka zostały 13 kwietnia 1940 r. deportowane do regionu Kustanai w Kazachstanie. Na wniosek córki poszukiwany za pośrednictwem Polskiego Czerwonego Krzyża w rok 1957.

Odznaczony Medalem Dziesięciolecia Odzyskania Niepodległości.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

**przodownik
Policji Państwowej
(1892–1940)**

Leon Kiczka, s. Franciszka, Julianny z d. Balon, ur. 12 maja 1892 roku w Kochłowach (wówczas pow. kępiński). Ukończył 4 klasy szkoły podstawowej. W Policji Państwowej od 1920 roku, numer ewidencyjny 922. Pełnił służbę w jednostkach powiatu gnieźnieńskiego – był komendantem posterunku w Czerniejewie. 27 lipca 1939 roku został mianowany komendantem posterunku w Mieleszynie, pow. gnieźnieński, gdzie służył do września 1939 roku. Mieszkał w Czerniejewie. Więzień obozu w Ostaszkanie. Przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer) między 28 a 29 kwietnia 1940 roku, lista nr 050/2 z 7 kwiet-

nia 1940 r. Zamordowany pomiędzy 29 kwietnia a 1 maja 1940 r.

Miał żonę i czworo dzieci. Ostatnią wiadomość jaką przesłał do rodziny z Ostaszkowa pochodziła ze stycznia 1940 roku.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

**starszy
posterunkowy
Policji Państwowej
(1904–1940)**

Władysław Kamiński, s. Wawrzyńca i Pauliny, ur. 30 lipca 1904 w Pisarzowicach (wówczas pow. kępiński). W Policji od 16 marca 1928. Służbę pełnił m.in. w woj. wołyńskim – w komisariacie Kowel, gdzie również mieszkał. Więziony w obozie w Ostaszkwie. Pomiedzy 21 a 23 kwietnia 1940 roku przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer), nr listy 038/4 z 20 kwietnia 1940 r. Zamordowany między 22 a 25 kwietnia 1940 r. Ostatnią wiadomość jaką z Ostaszkowa przesłał do żony pochodziła z początku 1940 roku. Miał troję dzieci. Całą jego rodzinę deportowano 13 kwietnia 1940 r. do Kazachstanu w region Pawłodaru.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

**starszy
posterunkowy
Policji Państwowej
(1895–1940)**

Franciszek Kania, s. Jana i Agaty z d. Wydzieracz, ur. w 1895 w Pomianach, pow. kępiński. Ukończył 4 klasy szkoły podstawowej. W Policji od 1920 r. W latach 1934–1936 pełnił służbę w Policji woj. tarnopolskiego. Na przełomie 1936 i 1937 przeniesiony do Komendy Miejskiej we Lwowie. 2 lipca 1938 delegowany na posterunek w Truskawcu, pow. drohobyccki, gdzie pełnił służbę do września 1939 r. Więzień obozu w Ostaszkwie. Przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer) między 8 a 9 kwietnia 1940 r., nr listy 016/1 z 5 kwietnia 1940 r. Zamordowany pomiędzy 9 a 11 kwietnia 1940 r.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

**przodownik
Policji Państwowej
(1896–1940)**

Jan Kloze, s. Ignacego i Jadwigi z d. Pośpiech, ur. 25 grudnia 1896 w Janówce, pow. kępiński. Żołnierz armii gen. Hallera w stopniu plutonowego. Uczestnik Powstania Wielkopolskiego. W Policji Państwowej od 27 czerwca 1922. Służył na terenie woj. śląskiego m.in. na posterunku w Orzegowie, pow. świętochłowicki - do 1 grudnia 1926. Następnie w Komendzie Powiatowej Policji w Lublińcu jako referent Wydziału Gospodarczego - do 1 grudnia 1932, skąd został przeniesiony do Komisariatu Policji w Lublińcu, gdzie pracował do września 1939. Mianowany na starszego posterunkowego 1 czerwca 1923, na stopień przodownika rozkazem z dn. 1 stycznia 1929. Więzień obozu w Ostaszkowie. Oddany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer) między 21 a 23 kwietnia 1940 r., nr listy 037/3 z 20 kwietnia 1940 r. Zamordowany pomiędzy 22 a 25 kwietnia 1940 r.

Żonaty, miał pięcioro dzieci. Poszukiwany przez syna za pośrednictwem Polskiego Czerwonego Krzyża w 1958 i 1990 r.

Odnaczony Medalem Dziesięciolecia Odrodzenia Niepodległości.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

**posterunkowy
Policji Państwowej
(1906–1940)**

Jan Kupczyk, s. Józefa, Zofii z d. Burnecka, ur. 24 listopada 1906 r. w Mechnicach, pow. kępiński. Ukończył szkołę podstawową. Z zawodu był rymarzem (siodlarz-tapicer). W latach 1927 – 1929 służył w Wojsku Polskim w stopniu kaprała. Przyjęty do Policji Państwowej województwa śląskiego 13 listopada 1930 r. Do 19 grudnia 1938 roku służył w I Komisariacie Policji Państwowej w Katowicach. 20 grudnia 1938 roku przeniesiony na teren Zaolzia do miejscowości Orłowa, pow. frysztacki – region śląska cieszyńskiego zajętego przez Polskę w 1938 r. Pracował tutaj do września 1939 r. Aresztowany przez władze radzieckie, trafił do obozu dla jeń-

ców wojennych w Ostaszkanie. Przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer) między 8 a 9 kwietnia 1940 r., lista nr 012/1. Zamordowany pomiędzy 9 a 11 kwietnia 1940 r.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

**starszy
posterunkowy
Policji Państwowej
(1894–1940)**

Tomasz Matys, s. Pawła, ur. w 1894 w Kaliszkowicach, pow. kępiński. W Policji Państwowej od 1920. Służył we Lwowie. We wrześniu 1939 pełnił służbę na posterunku w Sieniawie, pow. jarosławski. Mieszkał we wsi Adamówka ok. 11 km od Sieniawy. Więzień obozu w Ostaszkanie. Przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer) między 16 a 19 kwietnia 1940 r., lista nr 026/2 z 13 kwietnia 1940 r. Zamordowany pomiędzy 17 a 21 kwietnia 1940 r.

Żonaty, miał troje dzieci.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

**starszy
posterunkowy
Policji Państwowej
(1902–1940)**

Ludwik Napierała, s. Rocha i Marianny, ur. 26 sierpnia 1902 w Świbie, pow. kępiński. Od 1 sierpnia 1925 roku funkcjonariusz Policji Państwowej województwa śląskiego. Początkowo służył w Katowicach w: III Komisariacie - do 15 X 1929; w Komendzie Rezerw Policji w Katowicach - do 1 II 1930; w I Komisariacie w Katowicach - do 1 maja 1930, skąd został przeniesiony na posterunek w Kochłowicach, pow. katowicki, gdzie służył do 15 maja 1930. Następnie delegowany do Komisariatu Kolejowego w Katowicach. 21 grudnia 1938 skierowany do komisariatu w Cieszynie, gdzie pozostał do września 1939. Więzień obozu

w Ostaszkwie. Przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer) w dniu 10 kwietnia 1940 roku, nr listy 019/3 z dn. 7 kwietnia 1940 r. Zamordowany między 11 a 12 kwietnia 1940 r. Jego nazwisko pojawia się wraz z osobistymi dokumentami Lucjana Reicherta wyjętymi z jednej ze zbiorowych mogił w trakcie ekshumacji w 1991 r. Poszukiwany przez żonę za pośrednictwem Polskiego Czerwonego Krzyża w 1956 roku. Miał syna.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

starszy
przodownik
Policji Państwowej
(1890–1940)

Jakub Nowak, s. Andrzeja, Petroneli z d. Wieczorek, ur. 10 lipca 1890 r. w Myjach k. Ostrzeszowa, wówczas pow. kępiński. W Policji od 1920 r. Numer ewidencyjny 1118. W 1937 roku był komendantem posterunku w Sośniach, pow. ostrowski. Następnie przeniesiony do komisariatu Policji Państwowej w Ostrowie Wlkp. a później do Komendy Powiatowej w Ostrowie Wlkp. Mieszkał w Ostrowie Wlkp. Więzień obozu w Ostaszkwie. Przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer) między 24 a 25 kwietnia 1940 r., nr listy 045/3 z 22 kwietnia 1940 r. Zamordowany pomiędzy 25 a 27 kwietnia 1940 r.

Żonaty – żona Balbina, miał dziesięcioro dzieci. Ostatnią wiadomość jaką przekazał z Ostaszkowa rodzinie pochodziła z grudnia 1939 r. Poszukiwany za pośrednictwem Polskiego Czerwonego Krzyża przez syna i córkę w 1956 roku.

Odznaczony Medalem Dziesięciolecia Odzyskania Nieodległości, Srebrnym Medalem za Długoletnią Służbę, Medalem Pamiątkowym za Wojnę 1918 – 1921.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

**posterunkowy
Policji Państwowej
(1914–1940)**

Stanisław Piątek, s. Wawrzyńca i Wiktorii, ur. 1914 r. w Tokarzewie, pow. kępiński. Ukończył 4 klasy szkoły podstawowej. W Policji Państwowej od 1938 roku. Po ukończeniu szkoły policyjnej w Mostach Wielkich skierowany do służby w Wydziale Konnym Miasta Stołecznego Warszawa. Więzień obozu w Ostaszku. Przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer) między 17 a 19 kwietnia 1940 r., nr listy 033/3 z 16 kwietnia 1940 r. Zamordowany pomiędzy 18 a 21 kwietnia 1940 roku.

Kawaler.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

**przodownik
Policji Państwowej
(1889–1940)**

Adam Pentoś, s. Jana i Anny z d. Zawadka, ur. 7 sierpnia 1889 w Borku k. Ostrzeszowa, ówczesny pow. kępiński. Ukończył 4 klasy szkoły podstawowej. Co najmniej od 1936 pełnił służbę w Policji województwa tarnopolskiego. We wrześniu 1939 na posterunku w Chorostkowie, pow. kopyczyński, woj. tarnopolskie. Więzień obozu w Ostaszku. Przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer) w dniu 6 kwietnia 1940 r., nr listy 05/1 z dn. 5 kwietnia 1940 r. Zamordowany między 8 a 9 kwietnia 1940 r.

Odnaczony Brązowym Krzyżem Zasługi.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

**starszy
posterunkowy
Policji Państwowej
(1900–1940)**

Franciszek Przybył, s. Józefa i Jadwigi z d. Obiegła, ur. 28 czerwca 1900 w Doruchowie, pow. kępiński. Uczestnik Powstania Wielkopolskiego. Od 1 lipca 1923 w Policji Państwowej województwa śląskiego – był woźnicą w Komendzie Powiatowej Policji w Lublińcu. Do 1 kwietnia 1933 służył na posterunku w Pawonkowie, pow. lubliniecki. Od kwietnia 1933 r. na posterunku w Lublińcu. Mieszkał w Lublińcu. Więzień obozu w Ostaszkowie. Został przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer) 10 kwietnia 1940 r., lista nr 019/3 z 7 kwietnia 1940 r. Zamordowany między 11 a 12 kwietnia 1940 r.

Miał żonę i córkę.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

**przodownik
Policji Państwowej
(1893–1940)**

Marcin Słowiński, s. Józefa, Marianny z d. Trzecielińska, ur. 8 grudnia 1883 r. w Mikstacie, ówczesny powiat kępiński. Podczas I wojny światowej walczył w armii niemieckiej. Od 19 grudnia 1919 do 1 lipca 1919 służył w Straży Ludowej w Mikstacie. Od 10 listopada 1919 r. służył w Żandarmerii Krajowej, z której 1 lipca 1920 roku przeszedł do Policji Państwowej. W 1927 roku służył w Komendzie Powiatowej Policji w Lesznie. Rozkazem nr 485 z dn. 24 lutego 1934 r. został przeniesiony na stanowisko komendanta posterunku w Kamieńcu, pow. kościański, gdzie pełnił służbę do września 1939 r. Mieszkał w Kamieńcu.

Aresztowany w połowie października 1939 roku przez władze sowieckie. 19 października 1939 r. trafił do obozu w Juchnowie. skąd w 26 października 1939 r. został wysłany do Ostaszkowa, gdzie przybył trzy dni później. Przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer) 8 lub 9 kwietnia 1940 r., nr listy 012/2. Zamordowany pomiędzy 9 a 11 kwietnia 1940 r. Żonaty, miał troje dzieci (córkę i dwóch synów).

Odnaczony Brązowym Krzyżem Zasługi, Medalem Pamiątkowym za wojnę 1918-1921, Medalem Dziesięciolecia Odzyskania Niepodległości, Brązowym i Srebrnym Medalem za Długoletnią Służbę.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

**starszy
posterunkowy
Policji Państwowej
(1900–1940)**

Jan Sodolski, s. Ignacego i Marianny z d. Miś, ur. 23 czerwca 1900 w Kotłowie k. Ostrzeszowa, wówczas pow. kępiński. W Policji Państwowej od 1924 roku. Początkowo służył w woj. wileńskim, skąd 2 lutego 1934 przeniesiony został do woj. pomorskiego na stanowisko Komendanta Posterunku w Nowem, pow. świecki. We wrześniu 1939 pełnił obowiązki Komendanta Posterunku w Jeżewie. Więziony w Ostaszku. Między 12 a 14 kwietnia 1940 roku został przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer), lista nr 020/1 z 9 kwietnia 1940 r. Zamordowany pomiędzy 13 a 16 kwietnia 1940 r. Żonaty, miał troje dzieci. Poszukiwany przez córkę za pośrednictwem

Polskiego Czerwonego Krzyża w 1990 roku. Odnaczony Brązowym Krzyżem Zasługi.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

Antoni Szalek, s. Idziego i Julianny z d. Balcer, ur. 9 stycznia 1899 w Mariance Mroczeńskiej, pow. kępiński. Ukończył 5 klas szkoły podstawowej. Od 25 maja 1919 do 21 grudnia 1921 był żołnierzem Wojska Polskiego. Od 1 maja 1923 w Policji Państwowej województwa stanisławowskiego.

**starszy
posterunkowy
Policji Państwowej
(1899–1940)**

27 października 1924 ukończył kurs posterunkowych przy Komendzie Wojewódzkiej Policji w Stanisławowie. Następnie służył w Stanisławowie jako obchodowy w komisariacie. W dniu 19 października 1931 przeniesiony do Rezerwy Komendy Wojewódzkiej. Rozkazem z dnia 17 stycznia 1935 oddelegowany do Wydziału Śledczego Komendy Wojewódzkiej. Od 19 sierpnia 1936 skierowany do posterunku Łysiec, pow. bohorodczański. Od 1937, aż do września 1939 w sekcji bezpieczeństwa. Aresztowany 20 września 1939 roku w obwodzie stanisławowskim. Trafił do obozu w Ostaszkwie. W dniu 4 kwietnia 1940 r. oddany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer). Zamordowany między 5 a 6 kwietnia 1940 r.

Odznaczony Medalem Dziesięciolecia Odzyskania Niepodległości, Medalem Pamiątkowym za Wojnę 1918-1921.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

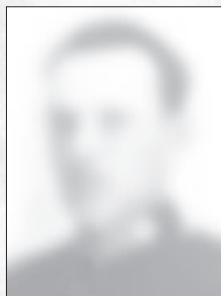

starszy
posterunkowy
Policji Państwowej
(1899–1940)

Antoni Troska, s. Wincentego i Franciszki z d. Łykowska, ur. 26 maja 1899 w Borku k. Lasek, pow. kępiński. Przyjęty do Policji Państwowej województwa śląskiego 1 lutego 1925. Do września 1939 r. pełnił służbę w Komisariacie Policji w Siemianowicach Śląskich, pow. katowicki. Więzień obozu w Ostaszkwie. Przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer) między 8 a 9 kwietnia 1940 r., lista nr 012/2. Zamordowany pomiędzy 9 a 11 kwietnia 1940 r. Jego nazwisko pojawia się w dokumentach odnalezionych podczas prowadzonych pac ekshumacyjnych w Miednoje w 1991 r. wraz z dokumentami osobistymi Lucjana Reicherta. Ostatnia wiadomość jaką przekazał z Ostaszkowa żonie pochodziła z 27 stycznia 1940 roku. Poszukiwany na wniosek żony przez Polski Czerwony Krzyż w 1956 roku. W 1948 roku urzędowo uznany za zmarłego przez Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich (nr aktu Urzędu Stanu Cywilnego 310/48), który określił datę jego śmierci na dzień 31 grudnia 1939 r.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

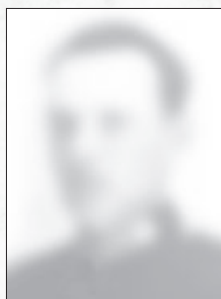

**posterunkowy
Policji Państwowej
(1898–1940)**

Franciszek Walczybok, s. Kazimierza i Marii z d. Sieczka, urodzony 3 listopada 1898 r. w Godziętowach (ówczesny pow. kępiński). Do Policji przyjęty 16 lutego 1924 roku. Skierowany do Policji Województwa Śląskiego. Do 1 grudnia 1928 roku pełnił służbę na komisariacie w Świętochłowicach, następnie na komisariacie w Szarleju, pow. świętochłowicki. Od sierpnia 1936 r. na komisariacie w Łagiewnikach, skąd 4 maja 1937 r. został przeniesiony do posterunku w Dąbrówce Wielkiej. 4 kwietnia 1938 r. skierowany został do komisariatu w Piekarach Śląskich, gdzie pozostał do 22 grudnia 1938 r. W grudniu 1938 roku został przeniesiony do komisariatu Orłowa, pow. frysztacki – region śląska cieszyńskiego zajętego przez Polskę w 1938 r. Tutaj służył do września 1939 roku. Uwięziony w obozie dla jeńców wojennych w Ostaszkanie. Między 21 a 23 kwietnia 1940 r. przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie, nr listy 038/2 z 20 kwietnia 1940 r. Zamordowany pomiędzy 22 a 25 kwietnia 1940 r. Jego nazwisko pojawia się na liście osób, których eksmisji z ZSRR zażądała ambasada niemiecka (wniosek nr 3/31839 z 16 listopada 1940 roku). Poszukiwany przez siostrę za pośrednictwem Polskiego Czerwonego Krzyża w 1957 r.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

**posterunkowy
Policji Państwowej
(1914–1940)**

Jan Warząszka, s. Andrzeja i Jadwigi, ur. w 1914 r. w Kotłowie (wówczas powiat kępiński). Ukończył 6 klas szkoły podstawowej. W służbie w Policji od listopada 1937 roku. Po ukończeniu szkoły policyjnej w Mostach Wielkich, w marcu 1939 r. został przydzielony do Oddziałów Rezerwy Policji Konnej w Łodzi (jednostka specjalna do tłumienia zamieszek). 31 sierpnia 1939 roku przeniesiony do jednostek Rezerwy Policji w Komionce Strumiłowej, w obwodzie tarnopolskim. Uwięziony w obozie dla jeńców wojennych w Ostaszkanie. Między 16 a 19 kwietnia 1940 r. przekazany do dyspozycji szefa NKWD w Kalininie (obecnie Twer), nr listy 025/2 z 13 kwietnia 1940 r. Zamordowany pomiędzy 17 a 21 kwietnia 1940 r.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 5 października 2007 r. awansowany do stopnia aspiranta.

Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie w Londynie, Stanisława Ostrowskiego, z dnia 11 listopada 1976 roku odznaczony Orderem Virtuti Militari (nr 14384). Krzyż został zawieszony na Pomniku Katyńskim w Londynie.

BIBLIOGRAFIA

- S. Grabowski, P. Majer, *Ostaszków. Zbrodnia na polskich policjantach*, Szczytno 2000.
- *Katyń. Dokumenty zbrodni. T.2, Zagłada: marzec-czerwiec 1940*, pod red. W. Materskiego, Warszawa 1998
- *Katyń. relacje, wspomnienia publicystyka*, pod red. A. Szcześniaka, Warszawa 1989.
- M. Kucharzak, *Zasłużyli na naszą i moją pamięć*, Bralin 2015.
- *Lista Katyńska*, oprac. A. Moszyński, Warszawa 1989.
- M. Lewek, *Historia służb bezpieczeństwa publicznego na ziemi kępińskiej w latach 1919–2009*, Kępno 2009.
- M. Lewek, A. Lubojańska, *Komenda Powiatowa Policji Państwowej w Kępnie 1919-1939 [w:] 95 lat Policji na Ziemi Kępińskiej*, Kępno 2014.
- *Martyrologia policjantów województwa poznańskiego II RP*, pod red. Z. Smolaraka i A. Borowskiego, Szczytno 2010.
- *Miednoje. Księga Cmentarna Polskiego Cmentarza Wojennego*, pod red. Z. Gajowniczek, B. Groek, B. Kayzer, Warszawa 2005.
- N. Pietrow, *Psy Stalina*, tłum. z j. rosyjskiego J. Prus-Wojciechowska, K. Syska, Warszawa 2012.
- D. Szymczak, *Kazimierz Wiśniewski ostatni komendant leszczyńskiej policji przed wojną*, Leszno 2019.
- M. Woźnica, *W 70. rocznicę zbrodni katyńskiej [w:] Laski 2010*, pod red. F. Piaseckiego, Kępno 2011.
- *Zeznania Tokariewa [w:] Zeszyty Katyńskie nr 3*, pod red. M. Tarczyńskiego, Warszawa 1994.
- *Zabici w Kalininie, pochowani w Miednoje. Księga pamięci polskich jeńców wojennych – więźniów obozu NKWD ZSRR w Ostaszkwie, rozstrzelanych na mocy decyzji Politbiura KC WKP(b) z 5 marca 1940 roku, (Убиты в Калининe, захоронены в Медном)*, pod red. A. Gurajnowa, tłum. własne z j. rosyjskiego, T.1-3, Moskwa 2019 [PDF] dostęp: 11.03.2020 dostępny w internecie: (<https://www.gov.pl/web/meksyk/prezentacja-ksiazki-pt-zabici-w-kalininie-pochowani-w-miednoje>)

Inne źródła

- Archiwum Państwowe w Kaliszu, Starostwo Powiatowe w Kępnie 1919-1939, Sprawy Policyjne.
- Archiwa rodzinne pomordowanych, archiwum Komendy Powiatowej Policji w Kępnie, zbiory prywatne autora, zbiory M. Woźnicy i prof. dr hab. Piotra Krzysztofa Marszałka.

Żadnych zeznań. Ani jeden jeniec wojenny nie był przez naszych przesłuchiwany. Również przed rozstrzelaniem ani jednego słowa nie zanotowano. Raz tylko pamiętam jednego chłopca: wszedł, uśmiechnął się.

Zapytałem: Ile masz lat? Tak, chłopiec, zupełnie chłopiec. Powiedział – 18. Zapytałem ile pracował? Zaczął liczyć po polsku – 6 miesięcy [...]

W czerwonej świetlicy sprawdzali według listy [...] Niezwłocznie zakładali kajdanki i wprowadzali do celi [...] to było okropnie nieprzyjemne. Niemieccy eksperci doszli do wniosku, że rozstrzeliwano tak: dwóch trzymało za ręce, przechylało człowieka do przodu, trzeci zaś strzelał z pistoletu w potylicę. Nie sadzę, żeby aż trzy osoby. Wprowadzali do celi i strzelali w potylicę. To wszystko [...]

Błochin włożył swoją odzież specjalną: brązową skórzaną czapkę, długi skórzany brązowy fartuch, skórzane brązowe rękawice z mankietami powyżej łokci. Na mnie wywarło to ogromne wrażenie – zobaczyłem kata!

Trzystu na jedną noc. Później okazało się, że za dużo. Noc była krótka i trzeba było kończyć już o świcie. Słońce już było na niebie [...] Z tej celi było wyjście na podwórko [...] Tamtędy wyciągali trupy, ładowali na samochód i jechali. [...] każdy, po każdej operacji, ile tam było rozstrzelanych walili do jednej kupy wszystkich, do jednego dołu...

**Dymitr Stiepanowicz Tokariew, szef Obwodowego Zarządu NKWD
w Kalininie dowodzący akcją rozstrzeliwania więźniów obozu w Ostaszkowie**

www.bezpiecznykepinski.pl

ISBN 978-83-937708-9-2

2020

Zadanie publiczne współfinansowane
ze środków Powiatu Kępińskiego